

«Сучасні погляди на актуальні питання правових наук»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 25-26 листопада. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2016.

Господарське право та процес

ПРАВОВА ПРИРОДА МІЖНАРОДНОГО ЛІЗИНГУ

Ментух Н.Ф.

к.ю.н., доц., доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Тернопільського національного економічного університету

Останніми роками набув розповсюдження міжнародний лізинг, який, як свідчить світова практика у сфері здійснення міжнародних лізингових операцій, досить позитивно впливає на внутрішнє законодавство держав.

Основна мета міжнародного лізингу - сприяння науково-технічного прогресу, розширення можливостей та зміцнення сучасної матеріально-технічної бази підприємств і компаній, їх технічного переозброєння, розширення і поглиблення співпраці між вітчизняними та іноземними суб'єктами лізингу [1].

Слід відзначити, що незважаючи на відсутність спеціального правового регулювання міжнародного фінансового лізингу в Україні, численні праці, публікації вчених-економістів, правників, свідчать про необхідність і заінтересованість вітчизняного товаровиробника у використанні механізмів даного виду лізингу.

Так, відповідно до ст. 4 старої редакції Закону України «Про лізинг», міжнародним лізингом вважався договір лізингу, що здійснювався суб'єктами лізингу, які перебували під юрисдикцією різних держав, або в разі якщо майно чи платежі перетинають державні кордони [2].

Проте, як зазначається в літературі, дане визначення містило ряд недоліків, до яких можна віднести те, що до суб'єктів використовувалося формулювання «знаходження під юрисдикцією різних держав». Слід відмітити, що термін «юрисдикція» від латинського походження означає «підсудність», «судочинство». Тому він не може замінити поняття національності сторін або наявності іноземного елемента у складі сторін в тому значенні, яке ці поняття мають в теорії міжнародного права.

Наступним недоліком визначення міжнародного лізингу є віднесення до його ознак випадків перетинання кордонів платежами за лізинговою угодою. Платежі можуть перетинати кордон, якщо у однієї із українських сторін відповідно до чинного законодавства України є рахунок, відкритий в іноземному банку. Хоча дані гроші все одно залишаються у власності української сторони. Відповідно до економічної теорії, операції між резидентами не вважаються міжнародними. Тому, враховуючи це, до нової редакції Закону України «Про фінансовий лізинг» не було включено старе визначення міжнародного лізингу [3, с.11-12].

У Конвенції про міждержавний лізинг від 25 листопада 1998р. зазначається, що міжнародний лізинг - лізингова діяльність, в якій беруть участь лізингові компанії та господарюючі суб'єкти будь-яких двох і більше іноземних держав [4].

Слід відмітити, що у 2006р. Україна приєдналася до Конвенції про міжнародний фінансовий лізинг. 11 січня 2006р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг» [5].

Як зазначають окремі дослідники, приєднання України до Конвенції Міжнародного інституту уніфікації приватного права (УНІДРУА) про міжнародний фінансовий лізинг сприятиме створенню необхідних правових та економічних передумов для подальшого розвитку міжнародного фінансового лізингу в Україні, розширенню організаційно-правових

можливостей суб'єктів лізингових правовідносин та збільшенню обсягів інвестицій в основні фонди [6, с.63].

Метою Конвенції є зняття юридичних перепон на шляху міжнародного фінансового лізингу, уніфікація міжнародного правового регулювання відносин по фінансовому лізингу. Важливим є те, що дія Конвенції поширюється тільки на лізинг обладнання і не стосується нерухомого майна, а також обладнання, яке використовується для особистих, сімейних чи домашніх потреб. Для того, щоб міжнародний фінансовий лізинг перебував під дією даної Конвенції, необхідно, щоб лізингодавець і лізингоодержувач перебували у різних іноземних державах. Відповідно постачальник може знаходитися в одній із двох країн.

Сфера застосування даної Конвенції визначена традиційним способом. Так, відповідно до ст. 3 Конвенції про міжнародний фінансовий лізинг Конвенція застосовується у тому випадку, коли місця здійснення підприємницької діяльності лізингодавця та лізингоодержувача знаходяться в різних державах і якщо ці держави й держава, в якій знаходиться місце здійснення підприємницької діяльності постачальника, є договірними державами – учасницями Конвенції, або договір поставки та договір лізингу регулюються законодавством договірної держави - учасниці Конвенції [7]. Тобто виходить, що основною ознакою міжнародного фінансового лізингу є ведення підприємницької діяльності лізингодавцем та лізингоодержувачем.

Варто відзначити той факт, що Конвенція про міжнародний фінансовий лізинг становить величезний інтерес не тільки як акт міжнародного приватного права, який містить ряд традиційних колізійних норм, що дозволяють визначити застосовне право до взаємин сторін з міжнародного лізингу. Вона містить чіткі положення, що стосуються самого поняття лізингу, характерних ознак даного виду договору, що видається найбільш цінним, оскільки сама Конвенція - плід узгодження різних підходів, які містяться у законодавствах різних держав [8, с. 569].

В науковій літературі зазначається, якщо договір лізингу являється міжнародним, то існує три можливих варіанта застосування до нього права:

1. *Право країни, вибране сторонами угоди* застосовується, якщо сторони визначили право при укладенні договору, або в результаті наступного погодження сторін. Тут не існує ніяких обмежень у виборі. Це може бути як право країни лізингодавця або лізингоодержувача, так і право будь-якої іншої країни.

2. *Оттавська Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг* використовується, якщо лізингодавець і лізингоодержувач знаходяться в країнах-учасницях даної Конвенції і, якщо договори лізингу і поставки предмета лізингу регулюються правом однієї із країн-учасниць Конвенції.

3. *Право сторони лізингодавця* застосовується в тих випадках, коли угода не регулюється Конвенцією і сторони не визначили право застосування [9, с.81-83.]. Так, вітчизняне законодавство про лізинг буде застосовуватися до договорів міжнародного фінансового лізингу, в яких українською юридичною особою являється лізингова компанія.

При укладенні міжнародного лізингу лізингодавець і лізингоодержувач являються нерезидентами України.

Договір міжнародного лізингу може містити в собі умови по наданню додаткових послуг і проведенню додаткових робіт, тобто робіт наданих лізингодавцем як до початку користування, так і в процесі використання предмета лізингу лізингоодержувачем і безпосередньо пов'язаних з реалізацією договору лізингу.

Можна зазначити, що міжнародний лізинг являється одним із перспективних способів поліпшення національної економіки, особливо суб'єктів малого і середнього підприємництва. А тому для забезпечення розвитку міжнародного лізингу в Україні необхідно на державному рівні всіляко підтримувати розвиток лізингу, удосконалити чинне законодавство згідно міжнародних норм лізингу, запровадити при імпорті високотехнологічного обладнання інвестиційні податкові пільги, для

розвитку лізингу в пріоритетних галузях промисловості доцільно створювати і лізингові фонди.

Отже, враховуючи сучасну правову українську дійсність, не потрібно зводити визначення міжнародного фінансового лізингу під регулювання лише Конвенції. Доцільно було б включити визначення даного поняття у Закон України «Про фінансовий лізинг» такого змісту: «**міжнародний лізинг** - це договір лізингу, який укладається між лізингодавцем і лізингоодержувачем, які перебувають у різних державах».

Література:

1. Advantages of international financial leasing // [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ebrary.net/3673/finance/advantages_international_financial_leasing

2. Про лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 року № 723/97–ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 16. – Ст. 68. (втратив чинність)

3. Тараба Н. Поняття договору міжнародного фінансового лізингу/ Н. Тараба // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – №2. – с.11–14.

4. Конвенція про міждержавний лізинг від 28 листопада 1998р. // [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_179

5. Про приєднання до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг: Закон України від 11 січня 2006 року // Офіційний вісник України. – 2006. – №6. – Ст.278.

6. Грищенко І.М. Дослідження становлення лізингового посередництва / І.М. Грищенко// Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №8 (62). – с.61-66.

7. Конвенція УНІДРУА Про міжнародний фінансовий лізинг// [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_263

8. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга вторая: Договоры о передаче имущества. – 2-е изд. – М.: «Статут», 2000. – 800 с.

9. Лапыгин Ю.Н. Учебное пособие/ Ю.Н. Лапыгин, Е.В. Сокольских. – М.: Альма Матер, Академический Проект, 2005. – 427с.